

HEINE
BAKKEID

ZAJTRA MI BUDEŠ CHÝBAŤ

SEVERSKÉ KRIMI

premedia

premedia

HEINE BAKKEID

ZAJTRA MI BUDEŠ CHÝBAŤ

Z nórčiny preložila Zuzana Demjánová

Edícia LABYRINT, 31. zväzok

Ďakujeme Vám, že ste si kúpili túto knižku,
lebo dobré príbehy žijú vtedy, keď ich čítame.

Kniha, ktorú držíte v rukách,
vyšla aj vďaka nášmu spojeniu s **582**_{sm}

Heine Bakkeid
ZAJTRA MI BUDEŠ CHÝBAŤ

Prvé vydanie, www.premedia.sk

Copyright © Heine Bakkeid, 2016
Published by agreement with Salomonsson Agency
Preklad © Zuzana Demjánová, 2017
Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia
ISBN 978-80-8159-545-5

Sú dni, počas ktorých si nevšímame, že hory ešte stále stoja.
Nadchádzajú hodiny, keď prudký príliv prináša to i ono
a lemuje tým čierne pobrežie.
Chvíle, v ktorých nik nikoho nepozná.
– *Wassmo*

Sedem minút

Tri minúty po piatej sa ohlási lútosť. Hlodajúca panická lútosť, ktorá preteká telom, zatiaľ čo sa chvejem a lapám po dychu. Trasiem sa, mykám a kopem nohami, snažím sa vyslobodiť, bezvýsledne.

O dve minúty konečne ustávajú tie zúfalé pokusy pľúc o nadýchnutie. Uvedomím si, že už viac nepotrebujem kyslík, len visím v hmle a cítim, ako sa moje telo vypína, jedna sústava za druhou.

Osem minút po piatej začujem, ako voda bičuje kachličky podo mnou. Z hrdla sa mi vyderie chrapľavý zvuk, po lícach mi stekajú slzy, možno je to skvapalnená vodná para. Zmýva to, čo zo mňa zostalo, do odtoku v podlahe. Je mi zima.

A potom tam stojí ona. Priamo predo mnou, rovnako sivá ako zvyšok miestnosti. Uvedomím si, že sa mi chce smiať, chce sa mi zavýskať od radosti, že ju opäť vidím. Pokúsim sa otvoriť ústa, aby som jej to povedal, aby som jej povedal, že som šťastný, ako len človek môže byť. Namiesto toho začujem prasknutie a v ďalšom okamihu už ležím na podlahe. Voda z väzenských sprích mi omýva tvár a čierna ručička na nástenných hodinách sa posunie o ďalšiu čiarku.

Desať po piatej.

STREDA

Prvá kapitola

Stavanger je mesto s mäkkými psími hovnami. Trčia z chodníkov ako malé asfaltové hríby a takýmto skurveným spôsobom prepožičiavajú uliciam svojim drobným pričinením nádych rôznych odtieňov hnedej.

Prekročím ďalší hríbik, náhlím sa po Pederovej ulici do centra. Predtým sídlil *Aetat*, úrad, kde pomáhajú nezamestnaným nájsť opäť prácu, v kancelárii s veľkými oknami na prízemí budovy. Bol z neho výhľad na ulicu Klubbgata a jazero Breivatnet. Okoloidúci sa obtierali pohľadom o úbožiakov, čo sa zúfalo pokúšali ukryť pred susedmi a známymi za rastlinami v plastových črepníkoch, za stenkami predeľujúcimi kancelárie a za tienidlami lúč, zatiaľ čo museli úradníkom vysvetľovať, prečo prišli o prácu. Odkedy som bol naposledy v meste, presunulo sa toto predstavenie, kde hrali hlavnú rolu antispoločenské individua, na inú adresu, zmenilo meno. Presťahovali sa do tradičnejšie zariadených priestorov neďaleko.

Zoberiem si z automatu poradové číslo a usadím sa na červenú pohovku v miestnosti bez okien a kyslíka. Pripomína mi to tam bunker nad úrovňou zeme. Z klientely úradu sála smrad potu, nôh a všeobjímajúci zápach prehry. Omráči zmysly človeka v tom momente, ako prekročí prah. Navzdory množstvu ľudí okolo mňa tu vládne takmer absolútne ticho. Narúša ho len monotónne šumenie a ťukanie do klávesníc.

„Tridsaťosem?“

Referentka Úradu práce vyzrie z otvorených dverí a poobzerá

sa po čakárni. Keď sa ocitnem dostatočne blízko, okamžite mi unavene stisne ruku a naznačí mi, aby som vošiel dovnútra.

„Volám sa Iljana,“ predstaví sa so silným východoeurópskym prízvukom a zvezie sa na stoličku. „Nech sa páči, posadte sa.“

„Ďakujem,“ odvetím a sadnem si.

Iljana si čierne nepoddajné vlasy zviazala na zátylku do uzla. Má na sebe svetlosivý kostým s veľkými čiernymi gombíkmi, aké kedysi prišívajú ako oči na plyšové medvedíky.

„Ako vám môžem pomôcť?“

Nadiktujem jej rodné číslo. Iljana odvráti tvár a vyťuká ho do klávesnice.

„Thorkild Aske?“

„To som ja.“

„Už ste sa niekedy predtým registrovali ako záujemca o zamestnanie?“

„Nie.“

Podávam jej list od sociálneho kurátora zo stavangerského väzenia.

Iljana sa skloní nad stôl, nahne sa k obrazovke počítača a začne čítať. Keď dočíta, pousmeje sa. Má drobné zuby, neprirodzene malé, vyzerajú detsky – a oči rovnako sivé ako kostým.

„Nuž, Thorkild,“ vyhlási a zloží si ruky do lona. „Sociálny kurátor píše, že ste sa rozhodli prijať medziodborovú ponuku na pomoc, aby ste sa po odpykaní trestu jednoduchšie zaradili naspäť do spoločnosti. A to je dobre.“ Slovo *dobre* zdôrazní a opäť sa usmeje.

Prikývnem.

„Stretol som sa s probačným úradníkom. Pomohol mi nájsť byt, dal mi kontakt na psychiatra, všeobecného lekára, spísali sme spolu potrebné formuláre a dokumenty. Pomohli mi s vytvorením podporného tímu. Ludí, s ktorými sa môžem porozprávať o minulosti a plánovať budúcnosť tak, aby som sa nevrátil na cestu zločinu. Povedal by som, že som stopercentne rehabilitovaný.“

Nezdá sa jej to vtipné, obráti sa naspäť k počítaču. „Vyštu-
dovali ste na policajnej akadémii.“

Klíže ukazovákou po koliesku na myši. „Policajný prísluš-
ník, dôstojník, odbor vnútornej inšpekcie a napokon zvláštny
útvár policajného úradu.“ Zaváha, vystrčí jazyk spoza drobných
predných zúbkov a obráti sa ku mne.

Predbehnem ju. „Policajt, ktorý vyšetroje policajtov.“

Pritaká. „Najlepšie by asi bolo, keby sme pre vás našli miesto
na polícii, všakže?“

Opätujem jej úsmev. „To nepôjde,“ informujem ju. Opäť
cítim prebúdžajúcu sa bolesť v líci a krče v bránici. Súčasne
mi vyschne v ústach, ťažko sa mi hovorí.

„Ako prosím?“

Otvorím fľašu, ktorú som si priniesol, napijem sa a dúfam,
že sa mi ulaví. „Súčasťou rozsudku bola aj strata hodnosti.
Nesmiem sa zamestnať na polícii.“

„Dokedy to bude platiť?“

„Kým neumriem,“ odvetím, zatvorím fľašku a položím ju
na podlahu vedľa stoličky. Brnenie v líci sa chystá prepuknúť
do pulzujúcej bolesti. „A pár týždňov potom.“

„Nad čím ste teda uvažovali?“

„Dúfal som, že niečo napadne vám.“

Opäť zodvihnem fľašku z podlahy a stisnem ju medzi dla-
ňami. Bolesť, pach, svetlo, vzduch pozbavený kyslíka a to, že
tu musím sedieť a hovoriť s cudzou osobou – hoci je to jedna
z tých, ktoré by ma mali podporovať – ma znervózňujú. Zatu-
žim po samote v miestnosti bez lesklých, hladkých povrchov,
od ktorých sa odráža svetlo. Uvedomujem si však, že to musím
zvládnuť, aby som sa dostal na druhú stranu. Ulf vraví, že sa
tomu nedá vyhnúť.

Iljana sa znovu pozrie na list a obráti sa k obrazovke.

„Píše sa tu, že chcete požiadať o podporu, kým sa liečite
a ste pod lekárskeho dohľadom, je to tak?“

Pritakám. „Ešte sa nedohodli, do akej miery som práce-

schopný po tom...“ naznačím prstami úvodzovky, „... *pracovnom úraze*. Napriek tomu sa však moje kontaktné osoby – sociálny kurátor vo väzení, nemocničný personál, väzenský kňaz, lekár, psychológ a môj kamarát psychiater zhodli na tom, že by z dlhodobého hľadiska bolo vhodné vykonať pokus o návrat do pracovného života.“

„Pracovný úraz?“

„Nie je tam niekde spomenutý?“ Ukážem na list.

„Občan Thorkild Aske sa pokúsil obesiť na potrubí v sprchách niekoľko mesiacov po umiestnení do nápravno-výchovného zariadenia. V zime, niekedy počas sviatkov.“

„Čo sa stalo?“ pípne.

„Rúra povolila.“

Iljana na mňa civie, akoby sa bála, že ju čochvíľa napadnem plastovým banánom z misy, ktorú má položenú na stole. Možno sa bojí, že nejako ublížim sám sebe. „Nuž,“ zaváha. Zhlboka sa nadýchne a odkašle si. „Pomýšľali ste na preškolenie?“

„Aké preškolenie?“ Stisnem plastovú fľašu, z ktorej vytečie zopár kvapiek vody. Skĺznu mi po prstoch na podlahu. „Mám štyridsaťštyri rokov. Mám sa vari preškoliť na petrochemického inžiniera? Burzového makléra? Zubného hygienika?“

Iljana sa ukradomky pozrie na hodinky v pravom dolnom rohu obrazovky a rozhodne vyhlási: „Navrhujem, aby sme vyčkali, ako dopadne vaša žiadosť o podporu. Medzičasom sa pozrieme, aké možnosti máte na pracovnom trhu – okrem policajného zboru.“

Ťukne do klávesnice, skroluje. Napokon sa zatvára spokojne a obráti sa ku mne: „A čo takto práca v call-centre?“

Druhá kapitola

Rozhodnem sa, že sa pokúsím zahnať bolesť v líci a zvieranie žalúdka jedlom a v kaviarni pri Úrade práce si kúpim obložený chlebík. Potom zamierim hore po ulici Hospitalgata a pokračujem po Pederovej ulici k bytu, ktorý mi prideliť probačný úradník. Dom stojí pri moste.

V poštovej schránke nachádzam katalóg obchodu s nábytkom a list. Viem, čo je v obálke. Vždy je tam to isté, jediné, čo sa mení, je vek detí. Rastú, hoci ich tváre sa nemenia. Keď som dostal prvú obálku, boli to fotky bábätiok vystrihnuté z časopisov a katalógov. Spočiatku posielala aj výstrižky, na ktorých boli detské postielky, hrkálky, dojčenské fľaše a pumpičky na odsávanie mlieka.

Vyberiem list a katalóg zo schránky a vojdem do bytu. Položím poštu na stolík medzi pohovkou a televíznym stolíkom bez televízora, zájdem do kuchynského kútika po dávkovač s liekmi, ktorý je v skrinke nad sporákom. Otvorím priečinok označený ako streda, vysypem si jeho obsah do dlane a zapijem ho dúškom vody z fľaše. Potom zapnem prekvapkávač kávy a usadím sa s listom na pohovku.

Tentoraz sú v obálke dva výstrižky. Na jednom je sedem alebo osemročný chlapec so zvlhnutými hnedými vlasmi a pestrým tričkom s rybou, ktorá má na hlave klobúk, v papuli šnorchel a pláva okolo útesu. Pod obrázkom je napísané: *Kvalitné oblečenie, v ktorom sa možno hrať a zabávať: džínsy, nohavice, tričká, bundy a veľa ďalších vecí. Ponúkame vám pestré oblečenie pre všetky deti, oblečenie, ktoré čosi vydrží.*

Na ďalšom výstrižku je rovnako staré dievčatko. Podľa tex-

tu je oblečená v krátkej staroručovej bunde s odopínateľným kožušinovým golierom, úzkych džínsoch a tričku... *Ponúkame džínsy na každý deň, praktické oblečenie, v ktorom sa možno hrať aj ísť na oslavu, ponúkame vám odevy pre akúkoľvek príležitosť.*

Opatrne vložím výstrižky do obálky, odsuniem ju na okraj stola spolu s katalógom, potom sa opriem dozadu a zavriem oči.

Vtom zazvoní telefón.

„Ako ti dopadlo to stretnutie?“ ozve sa hrubý mužský hlas s výrazným bergenským dialektom. Počujem, ako si mocne potiahne z cigarety. Znie to takmer intímne. Ulf Solstad je psychiater a vedie moju novovytvorenú podpornú skupinu.

S Ulfom som sa zoznámil, keď som si odpykával trest v stavangerskom väzení. Jemu dali osemnásť mesiacov za vydieranie. Nezdá sa, že by mu to ubralo na klientoch. Vlastne ho ľudia z mesta, ktorí sa topia v peniazoch a problémoch, vyhľadávajú ešte viac ako predtým, než ho zašili.

„Super,“ odvetím kyslo. „Podľa všetkého ma čaká oslnivá kariéra v call-centre.“

„Ále, no ták.“ Ulf všetky áčka neprirodzene natahuje, sú pridlhé aj na Bergenčana. „Len to vydrž. V tej zmätočnej sieťi, ktorú uplietli pre takých, ako si ty, sa musíš pekne-krásne držať všetkých kryších chodníčkov. Neschádzať z nich. Tak je to nastavené. Treba vytriediť všetkých, ktorí nie sú dostatočne silní. Sľubujem ti, že keď ti odklepnú podporu, nebude trvať dlho a rozšíriš rady permanentných asociálov. A dovtedy platí: dávaj si bacha.“

„Čože?“

„Počuj,“ preruší ma Ulf, zatiaľ čo sa zviecham z pohovky a obzerám sa po fľaši s vodou. „Som poctený tým, že ma chceš mať vo svojej podpornej skupine a sľubujem ti, že spravím, čo sa bude dať, aby si mohol žiť život, aký si praješ, Thorkild.“ Potiahne si z cigarety a v nej tichučko zapraská.

Potrebujem viac Sobrilu. Zoberiem do ruky fľašu s vodou, ktorá padla na podlahu a odkotúlala sa pod pohovku.

„Čoskoro budem voľný. Okrem toho mi musíš zvýšiť dávku OxyCotinu.“

„Máš bolesti? Zhoršilo sa to?“

„Áno,“ pritakám. „A navyše mám od včerajška krče v nohách.“

„Možno by sme sa radšej mali pozrieť na dávkovanie Neurontinu?“

„Nie,“ odsekнем a zaborím ukazovák do zraneného tkaniva na líci. Čoskoro mi celá tvár blčí bolesťou. „Bolí ma z neho hlava. A z Risperdalú tiež. Neznášam ich.“

„Thorkild, o tom sme sa predsa už rozprávali. Neurontin pôsobí cielene na bolesť nervov, budeš ho musieť zrejme brať do konca života. Risperdal je antipsychotikum, ešte stále ho potrebuješ – a to celú dávku. Každému sa vidí, že potrebuje viac benzodiazepínov, lebo tlmia úzkosť podobne ako Oxy. Nie si výnimkou. Ale sú návykové – to vieš. Ak máme znížiť dávku, začneme s nimi. Postupne. Uvidíme, ako si budeš privykať na život vonku, čo ty na to?“

„Nemôžem spať,“ truchujem a špičkou topánky posuniem poštu na okraj stolíka. Viem, že má pravdu, a to ma šťve.

„Ja viem,“ odvetí Ulf pokojne. „Preto som ti dal Sarotex.“ Rozkašle sa a potom dodá: „Berieš ich stále všetky, všakže?“

„Ako to myslíš?“

„Tie lieky... berieš ich, však?“

„Samozrejme.“

„Aj Risperdal?“

„Áno.“

„Vieš, že ho potrebuješ, však, Thorkild?“

„Áno, viem,“ odvetím. Prirýchlo.

„Prestaň!“ zavrčí Ulf. „Nie som ako ten prekliaty pokorne nahrbený väzenský kňaz, ktorý potreboval len zapracovať na svojej kvóte hriešnikov odlifrovaných do nebies.“ Zalapá po dychu. Pokazil som mu fajčiarsky rituál a on si bude musieť zapáliť ďalšiu hneď, ako túto dofajčí až k filtru.

„Povedal mi, že som ako včela bez kvetu.“

„Kto?“

„Väzenský kňaz.“

„To si zo mňa strieľaš.“

„Nie.“

Ulf si zapáli ďalšiu cigaretu a vydýchne do slúchadla. „Porozprávaj mi o tom, Thorkild. Budeš taký dobrý?“

Chcem, aby si túto cigaretu užil, preto sa rozhodnem, že to spravím.

„Som včela vo svete, v ktorom niet kvetov a je na mne, aby som si premyslel, ako chcem stráviť čas ostávajúci do zimy.“

„Do zimy?“ Ulf si poťahuje z cigarety, vydychuje dym a pôsobí uvoľnene. Počujem to. Z nádychov a výdychov cítim vďačnosť.

„Zimy, ktorá skôr či neskôr pohltí životy nás všetkých,“ dodám a cítim, ako sa mi uvoľňujú svaly. Sedím na pohovke, opieram si hlavu, telo sa mi zabára medzi vankúše. Účinky tých dobrých tabletiék nútia bolesti, aby sa rozpustili a zmizli.

„Ty si zo mňa strieľaš, však? Povedz, že si zo mňa strieľaš, Thorkild.“

„Nie, nestrieľam.“ Zo slúchadla sa ozývajú zvuky, ktoré mi pripomínajú vlny udierajúce do skál. Šššššššššššš... púúúúúú... Šššššššššššš... púúúúúú. „Môžem to niekde odcitovať?“

„Nech sa ti páči.“

„Počuj,“ ozve sa Ulf, práve keď sa chystám položiť. „Nieкто sa chce s tebou porozprávať.“

„Kto?“

„Človek, ktorého si poznal. Predtým.“

Zaváha, prevažuje v ústach slová. Ešte sa stále nerozhodol, či mi to má povedať predtým, ako celý podporný tím vec rozoberie.“

„Kto?“

„Freiin strýko,“ povie Ulf napokon a potom dodá: „A jeho bývalá manželka: Anniken Moritzenová.“

„Arne Villmyr?“ Cítim, ako sa ma zmocňuje nepokoj. V ústach mám sucho ako na púšti a zo svetla, ktoré sa dnu tlačí spoza deky, ktorú som zavesil pred okno, ma rozbolia oči. „Prečo?“

„Nejde o Frei,“ odvetí Ulf silene, akoby si ešte stále nebol istý tým, čo sa chystá spraviť. „Arne a jeho bývalá manželka majú syna...“

„Arne je homosexuál,“ odsekнем vzdorovito. Nepáči sa mi, akým smerom sa rozhovor uberá. Rastie vo mne nepokoj a nutkanie jednoducho položiť, vytesniť zvuky a svetlo a ponoriť sa do seba.

„To je jedno,“ odvetí Ulf pokojne, nedáva mi zámienku na to, aby som položil. „Má bývalú manželku a má syna...“

„Čo to má spoločné so mnou?“ Zavriem oči a odvrátim tvár od deky i svetla, ktoré sa snaží cez ňu dostať.

„Keby si ma nechal dokončiť...“ zašepká Ulf a sťažka vydýchne. „Takže: Anniken Moritzenová je moja pacientka.“ Opäť zaváha, potiahne si z cigarety a dodá: „Potrebujú pomoc. Ich syn zmizol.“

„Nie som súkromný detektív.“

„Nie, božechráň,“ zaštikúta Ulf. „Ale Anniken je moja kamarátka a v situácii, v akej sa ocitla, toho veľa pre ňu spravíť neviem. Navyše sa s Arnem poznáte, to už nezmeníš a on ma požiadal, aby som sa ťa spýtal, či by si si s ním nepohovoril. Toľko mu vari dlhuješ, či nie?“

Boleť sa mi zadrápuje do tváre, očí a mozgovej kôry.

„Prosím ťa,“ precedím pomedzi zaťaté zuby. „Nie dnes, nie teraz.“

„Porozprávaj sa s nimi. Vypočuj si ich.“

„Nemám chuť.“

Ulf si znovu povzdychne. „Hodil si kocky, Thorkild, zostúpil si na dno, odrazil si sa od neho a si naspäť na hladine. Zmenil si sa.“ Zalapá po dychu a zadusí cigaretu. Je spolu vyfajčená, zase som mu ju pokazil.

„Nedovoľ, aby sa ten byt stal твоjou druhou celou. Potrebu-

ješ vyjsť medzi ľudí, rozprávať sa s nimi a zistiť, čím chceš byť v tvojom novom živote, na opačnej strane väzenských múrov.“

„Viem,“ zašepkám a opäť sa schúlím na pohovke. Otvorím oči, prinútim sa pozrieť do svetla, ktoré dopadá na deku a vydržím to, kým mi nevhŕknu slzy do očí.

„Čo si to povedal?“

„Že viem.“

„Si si tým istý?“ Ulf Solstad preladí hlas do hlbšej terapeutickkej tóniny. „Ok,“ vyhlási, keď mlčím. „Potom sa za mnou zastav, aby sme sa pozreli na tvoje dávkovanie. Spravíš to? Spravíš?“

Ulf Solstad sa tretí raz pokúsi o dofajčenie cigarety. Bude to musieť spraviť sám.

Tretia kapitola

Arne Villmyr stojí pri Anniken Moritzenovej, ktorá sedí na kancelárskej stoličke. Ruky má zložené na stole. Za nimi rámujú foruskú krajinu, hučiace cesty, zeleň a administratívne budovy tri veľké okná siahajúce od podlahy až ku stropu. Arne je oblečený rovnako vkusne ako vtedy, keď sme sa pred takmer štyrmi rokmi prvý raz stretli v jeho vile v stavangerskom západnom Storhaugu. Len vlasy mu zredli a zbledol v tvári.

„Thorkild Aske?“ spýta sa Anniken Moritzenová bez toho, aby vstala zo stoličky.

„Áno,“ odvetím a nechotne k nej pristúpim.

„Teší ma,“ povie, no v jej hlase nebadám ani náznak potešenia. Keď mi konečne podáva ruku, zavetrím ľahostajné pohľadanie. Pravý kútik úst nereaguje, ostáva ochromený, usmieva sa len ľavým. Celé sa to podobá skôr na úškrn.

Pristúpim k Arnemu Villmyrovi a chcem mu stisnúť ruku na pozdrav, nevyzerá však, že sa mi chystá toto gesto opätovať.

„Mám tu jeho fotku.“ Anniken Moritzenová vytiahne zo zásuvky na písacom stole fotografiu.

„Vynikajúce,“ vyhlásim, nakloním sa k nej a chytím fotku oboma rukami, aby mi nevyklzla a neskončila na podlahe.

„Je spreď piatich mesiacov, boli sme vtedy na návšteve u mojich rodičov v Jyllande.“ Anniken hovorí veľmi svojskou stavangerčinou, neskrýva dánsky pôvod. Má asi štyridsaťpäť rokov, je oblečená v tmavomodrom kostýme a bielej blúzke, na ktorej si rozopla vrchné dva gombíky. Napadne mi, že musí byť od svojho bývalého manžela prinajmenšom o hlavu vyššia.